

F. Fiorillo

36 DE STUDII
<CAPRICII>

Vioară solo

GRAFOART

INTRODUCERE

Ignazio Fiorillo, tatăl lui Federigo, s-a născut pe 11 Mai 1715, la Neapole, unde a urmat studiile muzicale la „Conservatorio di Santa Maria di Loretto“. Elev al celebriilor maștri Francesco Durante și Leonardo Leo. A scris oratorii, motete și opere (Diana și Endimion, Artaxerxe, Nitteti, Andromeda), operele lui fiind jucate la Veneția și Milano. Stilul lui Ignazio Fiorillo este simplu, natural și bogat în melodie, însă, după unii biografi, lipsit de originalitate, fiind influențat de Hasse.

După instalarea familiei Fiorillo la Braunschweig, se naște Federigo, în 1753. Studiază mandolina obținând o virtuozitate cu totul neobișnuită la acest instrument, cu care și debutează. Începând studiul violii, „câțiva ani de muncă l-au făcut în stare de a se plasa la rangul celor mai distinși violoniști ai timpului“, de unde se deduce ușor atât capacitatea de muncă și de asimilare a lui Federigo Fiorillo, cât și prodigiosul lui talent instrumental. Călătorind mult, s-a remarcat ca virtuoz al mandolinei și al violii la Riga, Petersburg, Paris, Londra precum și în Polonia. În 1783 este numit director muzical al teatrului din Riga, post pe care îl ocupă doi ani. Mai târziu îl găsim la Paris unde lucrările lui se tipăresc și sunt apreciate de public.

Federigo Fiorillo ia parte cu deosebit succes la „Concertele spirituale“. În 1788, părăsește Parisul stabilindu-se la Londra, unde face parte ca violist în renumitul cvartet Salomon, pentru care Haydn a scris ultimele lui cvartete. Ultima lui apariție publică este în 1794 cu un Concert de violă. În 1815 se mută în Amsterdam.

Activitatea lui componistică este bogată și cuprinde în majoritate muzica instrumentală: Concerte pentru vioară, numeroase lucrări pentru două viori, două violoncelle, triouri pentru două viori și bas, sonate pentru vioară și pian, vioară și violă, pentru pian la patru mâini, cvartete, cvintete, simfonii, etc.

Cu mențiunea *opus 3* s-au publicat la Paris, în 1786, de editorul Sieber, cele *36 Studii sau Capricii pentru vioară*. Acestea constituie, alături de *Studiile* de Kreutzer și *Capriciile* de Rode, trilogia clasică care constituie baza didacticii violonisticii moderne. Importanța care s-a dat acestei lucrări de către contemporani se vede și din faptul că Louis Spohr, adăugând o a doua vioară, a tipărit o ediție reprezentând un adaos la metoda sa.

Aceste studii, prin valoarea conținutului muzical și varietatea problematicii instrumentale, au constituit un model de urmat în componistica pentru didactică violii.

Din cele *36 Studii sau Capricii*, studiile, cu valori egale au putut fi mai ușor luate drept exemplu în construirea studiilor de vioară decât cele care, având o largă inspirație melodică și purtând adânc amprenta deosebitului talent al autorului, nu au putut fi imitate. Astfel, literatura didacticii violonistici nu s-a putut îmbogăți deopotrivă și cu studii cu substanță melodică emoțională. Această penurie este cu atât mai adânc resimțită deoarece prin acest material muzical de expresie se poate urmări dezvoltarea specificului de fond al violii: cîntatul expresiv. Ținând seama ca aceste Studii sau Capricii de Fiorillo conțin o substanță autentic muzicală, unele având desfășurări melodice de largă inspirație axate pe posibilitățile de cantabilitate ale violii, trebuie să se acorde acestui caiet o atenție deosebită. O rațională folosire a lui poate determina o dezvoltare a inteligenței muzicale, a gustului muzical și a simțului de echilibru artistic pe lângă îmbogățirea mijloacelor tehnice. Prin aceste studii se va putea ajunge la o înțelegere mai evoluată a discursului muzical, se va putea însuși o tehnică a expresiei pusă în slujba unei corecte frazări printr-o sensibilă nuanțare.

INDICAȚII METODICE

Cele 36 *Studii sau Capricii pentru vioară* de Fiorillo constituie și astăzi o bază importantă a pedagogiei viorii. Studiul eficient al acestui caiet este condiționat de momentul abordării lui, cunoașterea problematicii fiecărui studiu și formarea unei gradații și urmărirea realizării lor corecte pe dinafară cu o frazare corectă și o nuanțare muzicală.

Momentul abordării nu se va aprecia pe baza studiilor cu o problematică ușoară; ele induc uneori în eroare prin simplitatea lor. Aceste studii nu vor fi recomandate ca material de inițiere în vreo ramură a tehnicii de bază a instrumentului. Ele vor fi folosite cu precădere pentru dezvoltarea gustului artistic, pentru formarea și dezvoltarea înțelegerii muzicale și a tehnicii expresive a viorii.

Pentru atingerea acestui important scop se recomandă ca, înainte de studierea acestui caiet, tânărul violonist să fi lucrat exerciții pentru tehnica arcușului, pentru tehnica mâinii stângi, gamele în trei octave, gamele în duble-coarde, în două octave și să fi studiat studiile de: Dont op. 37, Kayser op. 20, Mazas. Un număr important de studii din acest caiet, în special cele de expresie, în tempo lent, se vor lucra în același timp cu studiile de Kreutzer.

Cunoașterea problematicii fiecărui studiu va face ca recomandarea studiilor să nu fie făcută în mod mecanic consecutiv, ci după necesitățile de dezvoltare armonioasă și progresivă a violonistului, întrucât ordinea studiilor nu este graduală.

Pentru a ușura orientarea în discernerea studiilor considerăm necesară o clasificare a lor, după cum urmează:

I. Studii privind tehnica fundamentală a viorii – studiile 5, 9, 10, 12, 13, 31, 33, 34, 35.

II. Studii privind o anumită latură tehnică: studiile 1 (partea a II-a *détaché* și *martellato*), 2 (cu tril), 3 (cu *staccato*), 4 (cu duble-coarde), 6 (cu tril), 7 (cu apogiaturi), 11 (cu *detache*), 15 (cu *staccato*), 18 (cu duble-coarde), 20 (cu bariolaj), 21 (cu *détaché*), 23 (schimbul de coarde), 27 (schimbul de coarde), 30 (cu trăsături peste coarde), 36 (cu acorduri).

III. Studiile de expresie pentru dezvoltarea cântabilității - studiile: 1 (partea I), 8, 13 (partea I), 14, 17, 22, 25, 29 (partea I), 32, 35 (partea I).

Urmărirea realizării corecte a studiilor va fi ușurată prin cunoașterea precisă a conținutului și a scopului violonistic urmărit. În munca sa, violonistul va urmări:

I. o intonație corectă – prin educarea simțului auditiv. Cântatul corect la vioară este un lucru dificil, deoarece trebuie să se învețe atât intonația temperată, cât și cea funcțională, ținându-se seama de problema tonurilor mari și a tonurilor mici.

II. studierea temeinică a detaliilor. Exercițiile indicate pentru crearea premiselor de realizare a studiilor urmăresc deschiderea unei perspective în dezvoltarea tehnicii de bază a instrumentului, ele fiind, pe cât posibil, concise, fără a fi limitative. Numai asigurarea unei baze tehnice va crea condiții pentru rezolvarea corectă a frazei muzicale.

III. realizarea, pe dinafară, integrală și cursivă cu frazare muzicală, atât a studiului, cât și a variantelor lui. Dezvoltarea memoriei muzicale prin cântatul pe dinafară de la începuturile studierii instrumentului trebuie să fie una din preocupările profesorului. Pentru ca acest lucru să poată fi obținut de la bun început se va urmări cu perseverență ca, atât exercițiile tehnice, cât și studiile, să fie cântate pe dinafară.

Structura acestor studii de Fiorillo permite perfecționarea tehnicii și interpretării violonistice. Ținând seama de aceste considerații, pretențiile vor fi diferite după nivelul ce se urmărește a fi atins, aceasta în funcție fără îndoială de gradul tehnic și muzical al violonistului, în nici un caz, nu se va neglija rolul important pe care îl au aceste studii în formarea gustului muzical în orice stadiu violonistic.

Studiului trilului i se va da o importanță deosebită, deoarece acest tip de studii din caiet presupun deprinderea acestei tehnici. Studiul metodic al trilului va dezvolta și articulația, fundament pe care este fondată tehnica mâinii stângi.

Digitaja și nuanțele au avut în vedere punerea în valoare a conținutului muzical. Evitarea în unele cazuri a pozițiilor înalte fixe a urmărit evidențierea sensului muzical. Pentru necesitățile didactice de stăpânire a pozițiilor înalte în schimburile de coarde, recomandăm studiile speciale având acest scop: Sitt, op. 32, Klenck - Studiul pozițiilor, Schradieck - Studiul tehnic al viorii.

36 DE STUDII SAU CAPRICII PENTRU VIOARĂ

Nr. 1

Federigo Fiorillo
(1753 - 1823)

Largo
p espr.
cresc.
f
III martelé

p espr.
cresc.
f
martelé
mf
segue
III IV
dim.

Allegro (Moderato)
martelé
f
segue
simile
sempre f

The musical score is written for guitar in the key of B-flat major (two flats). It consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two flats, and a 2/4 time signature. It features a melodic line with a dynamic marking of *p* (piano) and a *segue* instruction. The second staff continues the melody with a dynamic marking of *f* (forte). The third and fourth staves show further melodic development with various fingering numbers (1, 2, 3, 4) and a *segue* instruction. The fifth staff includes a *segue* instruction and a *V* (Vibrato) marking. The sixth staff is marked *segue* and contains a *II & III* instruction. The seventh, eighth, and ninth staves continue the melodic line with extensive fingering and a *segue* instruction. The tenth staff concludes the piece with a final cadence. A large, semi-transparent watermark reading "PREMIUM" is oriented vertically across the center of the page.